

Megjelenik ez a lap hetenkint kétszer, kedden és pénteken.
 Á r a :
 Egész évre . . . 6 ft. — kr.
 Félévre . . . 3 ft. — kr.
 Negyedévre . . . 1 ft. 50 kr.
 A szerkesztő irodája:
 Klastromutca 564 szám.
 Kiadó-hivatal ugyanott.

NEMERE.

Politikai, közgazdászati és társadalmi lap.

Hirdetési díj:

4 hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért 4 kr. (1—10 sornyi hirdetés ára mindig 40 kr.) — Bélyegdíj minden íglatáskor 30 kr. — Nagyobbhirdetéseknélalkuszerint. — Hirdetések fölvételnek a szerkesztőségénél.

Előfizetési felhívás

„NEMERE“

czimű politikai, közgazdászati és társadalmi lap III. — 1873. évfolyamára.

26. számunkkal kezdődött a III. évfolyam 2. évfolyama, melyben a „Nemere“ meg fogja tartani eddigi irányát, képviselvén a Székelyföld érdekeit és a királyföldi magyarság ügyeit. Azáltal, hogy a pártolási hiánya miatt megszünt „Udvarhely“ működéséről is elvállalta, növekedtek kötelességei, de gyarapodtak anyagi és erkölcsi erői is. Midőn tehát törekszik kettős feladatot teljesíteni, olvasóinak ezzel összekötött kettős előnyt fog egyszerre nyújthatni.

Kérjük tehát a t. cz. közönséget, sziveskedjék az előfizetéseket minél hamarabb megtenni illetőleg megújítani. Több részről óhajnak eleget teendők, ezután a „Nemere“-t megjelenése napján fogjuk postára tenni, hogy vidéki olvasóink szerdán [mikor nem kapnak pesti lapokat] és szombaton olvashassák. Városi előfizetőinket kérjük, szállásaikat kiadó hivatalunknál pontosan feljegyeztetni, mivel a jövő évfolyamban a lapokat **minden díj nélkül** házhoz fogjuk küldeni.

Előfizetési árak:

Aprilis—december . 4 frt. 50 kr.
 Aprilis — szeptember . 3 „ — „
 Aprilis—juni . . . 1 „ 50 „
 Egy óra . . . — „ 50 „

A „Nemere“ egész tiszta jövedelme a „székely nemzeti történet“ megírása jutalomdíjára van szánva.

A „Nemere“ szerkesztősége.

Brassó, 1873. április 10.

Felhívás

a brassói magyar polgársághoz egy „magyar polgári olvasó-kör“ megalakítása ügyében.

Tisztelt polgártársak!

Önök talán hallották már többször, hogy élt hajdan egy pogány tudós, kinek nevét még a keresztény világ is tisztelettel említi. Cicero volt ez, római polgár és nagy ember-barát. Hogy mennyire szerette ő polgártársait, kiteszik eme szavaiból:

„Sokszor elmélkedtem, hogy mi által használhatnék legtöbbet az emberiségnek, s nem találtam fontosabbat, mint ha polgártársaimat a legszükségesebb tudományok megismerésére vezetem, oktatom.“

Senki sem szólott ennél szebben, senki sem mondott ennél nagyobb igazságot.

Az ember mint legtehetőlenebb jön a világra: csak ha miveljük, ha tanul, lesz azzá, mivé lennie kell — emberré. Vonjátok el a csecsemőtől az édes anyát, dobjátok ki az utcára a serdülő gyermeket, hagyjátok az ifjut vakon barangolni a sötétség, a tudatlanság éjjelében: és a térfi alábbvaló lesz az utolsó téregnél, mely legalább természeténél fogva hivatását ösztönszerűen teljesíti. Oh, szánandó az az ember, ki a neki szükséges ismeretek nélkül lép az életbe, hol aztán célt tévesztve, vadul rohan embertársainak, s gyönyörűt talál még abban is, ha vakmerő kezeit apja véréből látja pirosítani!

Meg kell ragadni, tisztelt polgártársak, minden alkalmat, mely saját magunk kiképzésére

s általunk az utó-kor és haza boldogítására kínálkozik. Megbocsájthatlan hibát követünk el akkor, midőn minmagunk szolgáltatunk okot hátramaradásunkra s az ebből önkényt bekövetkező mások általi elnyomatásunkra.

De ha ellenkezőleg szép hivatásunkat fel fogva magunkat miveljük, gyermekeink boldogságaért s magyar hazánk felvirágzásáért hiven munkálkodunk: akkor nyugodtan tekinthetünk a jövőbe minden körülmények között; mert a kis kört, melyre áldó hatalmunkat kiterjeszthettük, nagyon szerettük, s a kik hozzánk közel álltak boldogítottuk.

Tisztelt polgártársak! Egy Brassóban megalapítandó „magyar polgári olvasó-kör“ birhatna hatalommal, mely áldaná a jelen és jövő polgárait, Cicero lehetne, a mennyiben polgártársait a legszükségesebb tudományok megismerésére oktathatná, társadalmi ferde kinövésünket meggátolná s a serdülő polgár ifjakat szelidebb erkölcsök elsajátítására vezetne; úgy hogy városunkban a különböző nemzetiségek által mint egy körülszántott magyar fajnak még az utó-kor előtt is tiszteletét, becsülését vivja ki.

Azért, midőn alulirt tanítók bátrak vagyunk önöket folyó hó 20-ára azaz: Husvét utáni első vasárnap délutáni 4 órára a Nr. 1 nagytermébe összehívni, sőt — mint a nevelés- és köznevelődésnek hivatott munkásai — kötelességünknek ismerjük minden jóra való eszme létesítéseért nem kimélni semmi fáradtságot: ezt azon czélból tesszük, hogy a „magyar polgári olvasó-kör“-nek, mint a helyben létező nemes czél „magyar casinó“ kiegészítőjének eszméjét önök által oda terejlük, hol az ige testté szokott válni.

A „magyar polgári olvasó-kör“-ben le kell vetkezni minden egyoldalúságot, s a mester tekintse segédét mint polgártársát; ne tegyen közöttük a vallás se különbséget; hanem minden polgár, ki ereiben magyar vért érez folyni, minden magyar polgár, ki városunkban a szép, igaz- jóért nemesen tud buzogni, minden brassói magyar polgár ki maga-magát, nemzetét és hazáját szereti, tömörüljön, egyesüljön a szép eszme létesítéseért, a „magyar olvasó-kör“ mihamarabbi életbe-léptetéséért.

Tegyünk addig, míg tehetünk; mert ha erőinket szétszaggatva heverni, elveszni engedjük: meglehet, későn fogjuk megbánni egykori vétkes hanyagságunkat!

Föl polgártársak! Sorakozzunk mindnyájan, egy se vesszen el közülünk. Itt az idő megmutatni, hogy: „csak nem fajult el még a székely vér, minden csöppje drága gyöngyöt ér.“ Föl tehát! — ápril hó 20-án találkozzunk mindnyájan s — a többi aztán magától jön.

— Mi előre is honfui szívvel éltetjük a brassói „magyar polgári olvasó-kör“-t s annak derék, lelkes tagjait, a magyar polgárokat.

Herrmann Antal m. k.

Török Sándor m. k.

Csia István m. k.

Deák Sándor m. k.

Biró Sándor m. k.

Binder Ottó m. k.

brassói tanítók.

Az 1868. XXXVIII. t. cz. 53 és 54-ik §§-nak revisiója.

Vártam, hogy a czimül felvett §§. szemléjét illetékes helyen valaki közölje, de tudomásom szerint mai napig még sehol senki sem szellőztette. Engem most azon együgyű gondolat ösztönöz igénytelen soraim megírására, hogy más érdekeltek is hozzászólanak s ha nézeteink

eltérők nem lesznek, a törvényhozás emberei módosítani fogják az említett §§-at.

Nálunk Háromszéken a természet egy hónappal hátrább jár, mint borbördön. A mezei munka-idejűl csak ápril havával köszönt be. Az idén rendkívülileg már márczius elején ki voltunk tavaszodva ugyan, de ezt, mint kivételt számításba nem vehetjük.

Mihelyt a szántás ideje bekövetkezett, földmiveléssel foglalkozó községekben a szülők azonnal igénybe veszik gyermekök segélyét. Az 53-ik § értelmében az iskolaszék fel is menti a 10. évüket elért növendékeket két óra a minden napi iskolába járás alul, csupán a vasárnapi, illetőleg az ismétlő iskolai órákra rendeli feljární.

Ezen felmentést nálunk a helyi viszonyok valóban szükségessé is teszik, mert a földmivelő nép a tavaszi szántás és veteményezéssel annyira el van foglalva, hogy ily sürgősen végzendő munkájánál mindig érzi a munkaerő hiányát, s így családja 10 éves tagját sem tudja nélkülözni: mivel marha-hajtás, burgonya, kukorica, fuszujka ültetés és trágya széthordás által mindennap egy-egy erős munkás napszámját marasztja meg a család számára.

Ezen fölmentés, a mennyire a népre nézve gazdasági szempontból előnyös, annyiban — helyes, de a mennyire a tanítóra nézve oktatási szempontból hátrányos, annyiban — nem helyes. Ugyanis, az iskolaszék két óra (ápril—májusra) felmenti a korosabb tanoncokat, de a szülők gyermekök segélyét még júniusban is mindig igénybe veszik; így a tanév három utolsó hava gazdasági foglalkozásokra tereli a fölmentett tanuló figyelmét; a család sürgőse mozgása a könyvről egészen elvonja gondolkodását; a tanulak nagyobb részét elfeledi, vagy ha emlékezetében megmarad is valami, de nem fog előadási készséggel birni — és a tanító június végével egy silány közvizsgában szedi le évi buzgó fáradoalmának meg nem érdemelt keserű gyümölcsét.

A föld népe, kinek a kenyér kérdés a kérdések kérdése, leginkább azért táplál ellen-szenvet ezen — különben üdvös — törvény irányában, hogy gyermekét akkor is iskolába kell járatnia, midőn neki, szava járása szerint „még imádkozni is alig jut egy kis idő.“

Az életmód, a helyi viszony, szóval minden körülmény azt parancsolja, hogy faluhelyeken a tavaszi foglalkozások beköszöntével — legkésőbb Szent-György napkor a mindennapi iskolák nagyobb osztályaiban tartassanak meg az évvégi közvizsgák. Így egyfelől nem lesz akadályozva az iskola miatt a mezei munkálkodás, másfelől a felmentés és földmivelés miatt az iskolai haladás.

Meg kell gondolni, hogy az ily állapot a legbuzgóbb tanítót is lehangolja, elkedvetleníti, a kevésbé szorgalmasoknak pedig alkalmat, kedvező alkalmat nyújt a restségre, a semmittevésre, hisz ott van a gyengeség palástja — a fölmentés; ezzel a szorgalmasok igazolják fogyatkozásait, a hanyagabbak pedig az érvényesített, az az foganatosított törvényre tukmálják az egész nagy hibát.

Az 54. §. így szól: A szorgalomidő faluhelyen éven át legalább nyolcz, városban legalább kilencz hónap legyen.

Az első, második korosztály szorgalom-ideje faluhelyen is terjedhet 8—9 óra, valamint az ismétlő, illetőleg vasárnapi iskoláé is, de a 4, 5 és 6-ik rendes osztályé — minthogy ezeket a gazdasági munkakör csak november-től ápriliséig engedi pontosan iskolába jární, — 5—7 hónapnál hosszabbra nem igen nyulhatik. De aztán ezen szorgalomidőt nem kellene minden ünnepek alkalmával két-két heti szünet-

vel megszagatni és rövidíteni. Karácsonra, Husvételre elég lenne 3—3 nap. Februárban félevesi vizsgára néhol „Hushagyó keddi vacatio“ cím alatt egy hétig szünetelnek.

Ezen sok időpazarlás minimo calculo 30 napra terjed, mit ha szorgidővé változtatnának, önként következik, hogy a tanév egy hónappal rövidíthető lenne a gazdaság előnyére.

Mezőföldi községekben, hol a nép kizárólag csak gabnatermelés és állattenyésztéssel foglalkozik, októberben még halmaz teendők várnak a gazdára. A burgonyát, cukorrépát ki kell ásni, el kell vermélni; az őszi vetés, szántás, boronálás, trágyázás, vető-mag cséplés mind egymásra gyűl. Ilyenkor legszűkebb a napszám, a gazda még a fejércépet is csépleni állítja; ő délelőtt szánt s délután elveti, amit a felesége kicsépl. Ily körülmények között eszégtelenül sincsen, hogy gyermekét októberben az iskolába küldje.

Ezek szerint óhajtandó volna, hogy a törvény módosították a nép életfoglalkozásához; így czélszerűségét megtalálná, a nép közszeretét kinyerné.

Véleményem szerint a mennyit így rövidülne a tanév, annyival lehetne a tankötelezettséget 12, illetőleg 15 évnél magasabb életkorhoz szabni.

A városi tanítók nincsenek ezen elbeszélrt sz helyzetben, azért a kérdéses szakaszok módosítását kívánni nem is áll érdekükben, de a falusiak valóban benne nyomorognak; azért nem értana, ha a mit én itt nagyon monoton hangon eldaráltam, ugyesen hozzá szólnának; felhívom az érdekelt iskolaszékek és az iskolatanács figyelmét is, ha ily magam féle rusticus ember szava megérdemli a figyelmet. Tanfy.

A királyföldi románok kérvénye a kormányhoz

a királyföld rendezése tárgyában.

(Folytatás.)

Az ötös szám megfelel az említett indokolásnak és a helyi viszonyoknak, és ezen 5 municipium lehet:

1. Brassó vidéke a töröcsvári községekkel, melyek történetileg 1860-ig ezen területhez tartoztak, mely évből a természeti fekvés ellenére Fogaras vidékre osztattak, a melytől járatlan havasok által vannak elkülönítve.

2. Beszterce vidéke; e két vidék hasonlóan, mint a szomszéd Fogaras és Naszód vidék megállhat.

3. A medgyesi municipium, mely természetesen kapcsolatban áll a segesvári, nagy-sinki és köhalmi székekkel.

4. A szebeni municipium az ujejházi székekkel, egy néhány közelebbi községekkel a szerdahelyi székeknek, melyekhez magától érthetőleg számítatnak Szelistye és Talmács fiókszékek is, a melyek történet és törvény szerint Szekszárdhoz, illetőleg a királyföldhöz tartoznak, melynél mai nap közigazgatási jogait gyakorolták, és most is gyakorolják.

5. A szász-sebesi municipium a szász-városi székekkel, és a szerdahelyi székek többi községeivel együtt.

Ezen municipiumok kikerekítése természetesen kell, hogy történjék a közigazgatás könnyebbítése tekintetéből; és ha más megyebeli községek érdeke szükségletei az ország jövődjéig is ezt követelnék, csak a méltányosság és czélszerűség követelését teljesítenők, ha egyeseket, bár jobb általános közigazgatást reménylünk, a fennemlített öt municipiumokba kebelezének; így névszerint Szecsél, Mág, Ecselő községeket a szebeni municipiumba, melyek Nagyszében városától 3—4 mértföldnyire, Nagy-Ényedtől pedig, melyhez mai nap tartoznak, 10—11 mértföldnyi távolságra vannak.

Ezen öt municipium helyesen kikerekítve elég nagy és népes volna, hogy közigazgatási költségeit a királyi városok hozzájárulása nélkül fedezhesse.

Azon jelentéktelen községek pedig, melyek nem szab. kir. városok, sőt mezővárosok sem, hanem csak ugynevezett praetoriumok, névszerint Szerdahely 1300—1400 lakossal, Ujejház 800—1000 lakossal, Nagy-Sink 2600—2700 lakossal, melyek csak földmivelő falvak, közlekedés, kereskedelem és ipar nélkül csak ugytekinthetők, mint más földmivelő falvak, melyek valódi mezővárosok és népes községek és kereskedelem és iparral, mint pl. Szelistye és Resinár 5—6000 lakossal, Disznód 3—4000 lakossal Szerdahely-székekben, és sok más hasonló falvak.

Ezen felosztások és kikerekítések ellen nem hozhatni fel az ország jövődjéig általános felosztását, mivel a királyföld szervezése épen most volna életbeléptetendő, ezen szervezés pedig nem lehet valami ideiglenes kísérlet, hanem egy állandó, helyes és alapos szervezés, a mint ezt a nép, az ország és állam érdeke kívánja, sőt a kormány böles eljárása követeli, hogy ezen szervezés mintául szolgáljon.

A királyföldi románok felterjesztésükben programjuk második pontját a következőleg indokolják:

II.

A királyföldön mai napig a szabad királyi városok jogát és czímét a következő városok viselték: Nagy-Szeben, Szászváros, Szászsebes, Medgyes, Segesvár, Brassó és Beszterce. — A magyarországi törvényhozó testület (1870. 42. t. cz. 1. §.) valamennyi országos szabad kir. városok jogait elismerte, és azoknak saját municipális önkormányzatot adott, tekintetbe vévén volt jogait és a miveltség, ipar- és kereskedelem és más városbeli érdekeit. — Ugyanazon elismerést igényelhetnek a fennemlített királyföldi szabad kir. városok, mivel Erdély legelső városainak sorában állanak. Ezen szabad kir. városok kikülönítése a királyföldi községek municipiumaiból, különösen Szeben és Brassó városnak, mint Erdély legelső városainak, nemcsak igazolható, hanem szükséges is.

Ezen szükségesség alapszik a királyföldi lakosok sajátságain és történetén.

A királyföld története bizonyítja, hogy a szabad kir. városok, melyek az egész municipium politikai közigazgatását magában öszpontosítani voltak képesek, és a földmivelő községek felett véduri felsőbbtséget bitorolni tudtak, ezekkel a községekkel folytonos ellenségeskedésbe jutottak. Ez időben, midőn még a szász nemzet az egész királyföld felett uralkodott, a szász földmivelő községek küzdöttek a városok felsőbbtsége ellen.

Csak az 1869-diki ideiglenes szervezeti szabályzatnál fogva lett a városoknak a municipális gyűlésben nagyobb befolyás megengedve, hihetőleg csak azon célból, hogy a többnyire szász lakta városok illetén képviselete által a szász-germán elem tulnyomó felsőbbtsége a többi nemzetiségek felett létesíttessék.

Ezen felsőbbtség gyakorlásának célja kettős vala; az első volt valamennyi municipális községek érdekei megrövidítése illetőleg ezek rovására a városi érdekek előmozdítása, a második volt a szász-germán elem uralma a többi királyföldi lakók felett.

Míg az első esetben valamennyi földmivelő községek, nemzeti különbség nélkül érdekeiket védtek, e második esetben a szász földmivelő községek érdeke egyesül a városi szász községével.

A városok egyesítése a municipiummal, és a városok mesterkélrt módon eszközölt többsége a municipiumokban csak azt eredményezte, hogy most új alakban hozassék be a szászok felsőbbtsége a többi román és magyar lakosság fölött valamennyi királyföldi kisebb községekben.

Hogyan lehetne különben igazolni azon körülményt, hogy pl. Szekszárd, mely alig számít többet 18,000 lakosnál, a hasonló municipális székgyűlésbe ugyanannyi képviselőt küld, mint az összes többi székbeli községek, melyek 70.000 lakosnál többre számítanak, míg ezen székekben a románság az absolut többséggel bír, és terjedelmes kereskedelemmel, baromtenyésztéssel és iparral foglalkozik.

A városok illetén képviselete által az egyenjogúság megsemmisül. A királyföldön, kivált Nagy-Szeben székekben és Brassó vidékén, még más oly sajátságos viszonyok is léteznek, a melyek a városok teljes kiküszöbölését követelik a földmivelő községek municipiumaiból. Minthogy ezen viszonyok birtoki természetűek, mélyen hatnak a községek belérékeibe.

Már a városok eredeti uralma alatt ők saját tisztóságok által a községek vagyonát különféle czimek alatt támadták meg.

A városi centumvirátus választotta meg közigazgatási tanácsosait és polgármesterét, mely a város és szék hivatala volt, és a vidéket tanácsosai, mint kiküldött inspectorai által kormányozta, a mi mai napig is történik. — Ezen hivatalnokok által a városok sok, de különösen a román községek területén és allodiumokban birtokigényeket bitorolnak, melyek nyoma mai napig is fennáll.

Ilyen bonyolult birtokviszonyok okoznak számtalan polgári és politikai perpatvart a városok és községek közt.

A község nem képes majorsági jövedelmeit megkapni és szabályozni, mivel ebben a város és a bérlők akadályozzák, és pedig a városi tanácsnál benyújtott perbeli kereset-panaszszal, a községi lakosok favágatási

és legeltetési jogukat nem gyakorolhatják, mivel az inspektor ebben akadályozza, és a város azokat birtok háborításért bevádolja, az inspektor eltiltja a községi erdőcsészők megeskését, mivel, ugymond, az erdő a városé vagy a szász nemzeté; a község nem meri erdeit és legelőit őriztetni, mivel a városi tanácsnok és inspektor ugyanazon ürügy alatt akadályozza; több község lakosai nem mernek fa és szén mennyiséget erdőjükből a szebeni piacra hozni, mivel a városi előljárásság áruikat lekobozza azon ürügy alatt, hogy az erdő a városé, vagy a szász egyetemé: ha egy község birtokát törvényesen akarja védeni, a tanács és inspektor csendőrökkel és katonai karerővel fenyegeti, és száz meg száz ilyen bajokat sorolhatnának fel! kivált Szekszárdban alig van román község, mely nem volna hasonló perben Szeben városával, vagy a szász egyetemmel.

Elegendő bizonyítékot szolgáltatnak erre Resinár, Popláka, Bungard, Szecsél, és a többi pereit, valamint Szelistye és Talmács fiókszékek roppant pereit, melyek a magyar országgyűlés elé is kerültek nemkülönben a 14. román és székely töröcsvári községek pereit Brassó város ellen és sok más hasonló perek több municipiumokban. Szekszárdban még azon különlegesség is előfordul, hogy az egyetem vagy a szász nemzet hét bírái (eleinte Szeben városával együtt, későbbben külön) hasonló birtokigényeket emeltek Szelistye és Talmács fiókszéki és más községek ellen, a melyek rendkívüli uton Szeben város tanácsa és inspectorai alá mint jobbágy-községek és idegen jószágok lettek rendelve. — Ilyen viszonyok közt tehát, míg tudniük a tanács és inspektorok a várostól függenek, és a fenálló miniszteri rendeletek szerint (belügyminisztr. rend. 1869 márczius 14-ről 6201 és 963 sz. a.) az inspektorok az első, a tanács pedig a második fokú politikai hatóság, a melyek minden politikai ügyben döntenek, valamint azon ügyekben is, melyek a regáljogok gyakorlásában határoznak (l. belügyminisztr. rend. 1868. jul. 7.) valamint az erdészeti törvények által elintézendő ügyekben; senki sem csodálkozhatik, hogy a román általában a nem szász községek a legigazságosabb ügyeiket is a szász városok és egyetem javára elvesztették, sőt jogpereiket s az új törvényeségi szervezésig, a míg a fenemlített városi tanácsok mint törvényszékek működtek, elvesztették.

Ezen körülmények és következmények a lakosokat aggodalommal és rettegéssel töltötték el a jövőre is. — Még a határjog és vízhasználati jogok is az egyes szász és nem szász falvak közt hasonló huzamos peres állapothatban simlődnék, mely pereket a városi tanácsok a szász községek javára döntöttek el, a miről száz meg száz példát említhetünk.

Román lapszemle.

A bukaresti „Pressa“ 62-ik sz. írja: A kamarák 29-ki ülésében 30 képviselő aláírásával betervezett javaslat folytán 150000 frank szavazatot meg a kormány részére — az osztrák-magyarországgal — jelesen a Vulkán, Vöröstorony, Predeal és Ojtozi vonatok ütközésének tanulmányozása céljából.

A „Pr.“ örömmel constatálja: hogy a törvényhozó testület ezuttal hivatásának magaslatára emelkedett s az ország érdekét tartotta szem előtt. Azt nem akarhatja, hogy az ország vonalai annak határánál függőben maradjanak.

A közelebről elvetett javaslat inkább gazdasági érvek, sőt czelszövények folytán bukott meg. Ezuttal a kamara elismerte az osztrák-magyarországgal összeköttetés szükségességét, fontolóra vette annak horderejét s roppant előnyeit.

A „Pressa“ tehát a 3 szótöbbséggel történt bukást csak elhalasztásnak tekinti s bizton reméli: hogy az osztrák-magyar vonalokali összeköttetések s ezek közt a práhovavölgyi is a jövő őszkor megfogják szavaztatni.

XI-ik közlemény a székely pályadíj ügyéről.

(Vége.)

Ifj. Sperker Ferencz rom. kath. gymn. 5-ik osztály tanuló 50 kr., Voitsán Máté rom. kath. 5-ik osztálybeli tanuló 50 kr., Farkas Zolán rom. kath. gymn. 2-ik osztálybeli tanuló 50 kr., Golya János rom. kath. gymn. 2-ik osztálybeli tanuló 20 kr., Török Felix rom. kath. gymn. 2-ik osztálybeli tanuló 40 kr., Antalffy Bela rom. kath. gymn. 5-ik osztálybeli tanuló 50 kr., Balog Gyula rom. kath. gymnasium 3-ik osztály tanuló 20 kr., Szabó György rom. kath. gymn. 4-ik osztály

tályu tanuló 20 kr., Andrej Gergely rom. kath. gymn. 3-ik osztályu tanuló 20 kr.,

E. Schönstein Zsigmond 1 frt., Issekutz Adeodát 2 frt., Ajtai Mihály 1 frt., Jakabfy Márton 50 kr., dr. Antal László 1 frt., Lókodi János 2 frt., Benkő József ügyvéd 1 frt., Nagy János ügyvéd 1 frt., Istvánffy Pál 2 frt., Simon Lajos 1 frt., Kesler Sámuel 5 frt., Schuster Gy. 2 frt., Illyés Károly 1 frt., Spentz Károly 2 frt., Farkas Mária Székely Ádámné 5 frt., Hunyadi Imre 50 kr.

Az ev. ref. főtanoda 4-ik közép osztályából: Molnár Gábor 50 kr., Fosztó Lajos 5 kr., Bodó Károly 10 kr., Simon Zsigmond 10 kr., Pápai Péter 10 kr., Sámson Márton 15 kr., Bölöni István 2 kr., Verzár János 20 kr., Hermán Ignác 4 kr., Bodolla Sámuel 70 kr., Havadtői Mihály 40 kr., Zajzon Béla 30 kr., Szabó Zoltán 50 kr., Dózsa Kálmán 10 kr., Dézsi Géza 20 kr., Zambler Domokos 1 frt., Horváth István 5 kr., Codoni László 2 kr., Zilahi Victor 2 kr., Sikládi Sándor 4 kr., Kövendy Gyula, Lajos és Kálmán egy régi tallér és három régi huszas (a tallérnak börze értéke 2 frt., 25 kr., a régi huszasok, börzeértéke 1 frt. 10 kr.

Az ev. ref. főtanoda 6-ik osztályából: Dózsa Géza egy forintos tallért (börzeértéke 1 frt. 8 kr.) Pataky József 10 kr., Fischeer Ignác 10 kr., Balogh Gergely 10 kr., Zilahy István 10 kr. Eddig az ev. ref. főtanoda ifjusága. Zsigmond Ferencz 10 kr., id. Dózsa Pál 50 kr.

De itt még nincs vége Maros-Vásárhely polgárai hazaszeretetének! Kerekessámuel ur írja, hogy ápril 1-én népes és jövedelmes hangversenyt remélnek e czélra; Balázs Antal igazgató ur tudósít, hogy még néhányat hozzá és Bíró Ferencz urnak ígéretet tesz: tudatja erre felhatalmaztatása folytán, hogy Endes Gábor magyar királyi ítélő táblai rendes bíró ur gyűjtőívén is van eddig 73 frt. mit apr. 1-ső napjaiban az eddig gyűjtöttékkel együtt beküld, reméli, hogy 100 frtra növekedik gyűjtése. Az ev. ref. főtanodában a gyűjtésben fáradozóknak buzgólkodott Dózsa Géza VI-ik osztályu ifju, a rom. kath. nagygymnásiumban Sperker Ferencz V-ik osztálybeli ifju. Az ifjakra illik változtatva Petőfi verse;

Lesz-e gyümölcs a fán, melynek nincs virága?

Virág vagy te hazám lelkes ifjusága!

Maros-Vásárhely tehát nem csak névre; de szellemileg is testvére Kézdivásárhelynek; későn ébredett, de gyorsan a legszebb művet hajtotta végre. Ugy látjuk, minden társadalmi osztályban megbuzdult a nemzetiség szent érzete; látják a cél szentségét, örvendenek a sikernek, sietve sietnek részesei lenni a kiérdemlendő nemzeti dícsőségnek!

Fogadják az ügy minden barátai legmélyebb hálaát a távollétem miatti késő közlést bocsássák meg, honfiai üdvözléssel kérem.

Egy régiebb adakozó befizetett 1 frt., ezt a most gyűlt összegekhez téve, a takarékné pentárba tettem, 248 frt. 3 krt., együttéve immár kamatozik 1565 frt. 89 kr., ehhez adom a befizetett 1 frt. hijával még fizetetlen 120 frt., 62 krt., a székely pályadíj alap ma tesz: ezerhatszáznyolcvanhat forint ötvenegy krajczárt.

Kolozsvárt, apr. 1. 1873.

JAKAB ELEK.

Vidék.

Illyefalva 1873. ápril 5-én.

Városunk országgyűlési képviselője ms. Gidófalvi Albert ur, — mai napon áldozatkészségének és a közügyek iránti részvételének egyik legszebb honfiai példáját tanúsítá, — ugyanis az illyefalvi közös népiskola javára 2000 = kétezzer forint, vallás, nemzetiségi különbség nélkül élvezhető állandó iskolai alapítványt tett le — azon kikötéssel, hogy ezen összeg kamatai fele részben a szegény de jó tanuló gyermekek felségelésére, másfele a tanítók fizetése pótlására fordíttassék.

Ilyen honpolgárokat, ilyen képviselőket adjon az isten hazánkknak, kik nem csak az országházában működnek a nép java előmozdításán, hanem tehetségeikhez mérten, — annak mivelődéseket áldozattal is előmozdítani törekednek, mert tudják azt, hogy csak mivel nép tudja az alkotmányt tisztelni, azt fejleszteni.

Midőn ezen hazafias tettet a képviselő urnak köztudomásra juttatni kívántam, honfiai áldozatáért a város és szegény gyermekek nevében fogadja őszinte köszönetemet, a mindenható soká, de sokáig éltesse, hogy még számos nemes tettet mivelhessen.

Illyefalva város polgármestere.

Külföld.

A francia nemzetgyűlés megkezdte a hadikárpótlás fölötti tárgyalást; a törvényjavaslat elfogadása után szünetelni megy.

A francia nemzetgyűlésben Buffet elfoglalta az elnöki széket, mire remélhetőleg ismét helyreáll a tanácskozásra szükséges béke. Buffet a royalisták jelöltje volt, de megválasztásának a bonapartisták örülnek leginkább, miután ő az Ollivier miniszterium tagja volt.

Blatnavacz szerb miniszterelnök halála folytán a fejedelem egyelőre Ristiere bizta a hadügyi és Joannovics pénzügyminiszterre a közlekedési tárczát.

Vegyes.

(K.-Vásárhely ápril 3.) A Nagy Mihály ur szintársulata által megígért színi előadás mult hó 30-án meg volt a leányárvaház javára, melynek tiszta fele jövedelme 32 frt. 87 krt. át is adatott, köszönet érte az árvák nevében t. Nagy Mihály ur szintársulatának.

HANKÓ LÁSZLÓNÉ

az árvaleányház ideiglenes alelnöke.

(Gróf Andrassy Gyula) külügyér lépéseket tett a külállamok kormányánál, hogy jövőre közegyetértséssel szüntessék meg a rendjelosztást az uralkodók kíséreti személyzetére s a világtárlati kiadókra nézve, miután mindezeknél inkább az ünnepesség, mint érdem jutalmaztatik.

(A pápa) egészségi helyzete fölötté meggyengült.

(Fogarasi Mihály) erdélyi püspök két körlevelet intézett megyéje papságához. Az egyik körlevél a papságot figyelmezteti a nagyhéten kerületenkint tartatni szokott lelki gyakorlatokra, a másik a nevelés és oktatás követelményeit tárgyalja.

(József főherceg) apr. 8. érkezett Kolozsvárra. — Délután 3 óraker a lófuttatási téren nagy katonai szemlélet tartott és 9-én távozott. Nagy-Szebenben meglátogatta Siaguna érseket, mi annál nagyobb megtiszteltetés, mivel József főherceg tudunkkal hazánkban eddig még csak gr. Andrassyt és Deák Ferenczet látogatta meg.

(A kolozsvári egyetem) tanári kérvényt nyújtottak be a közoktatási miniszterhez, a melyben fizetésüknek és lakbérüknek a pesti egyetemi tanárokéival való egyenlősítést s e végre a kolozsvári egyetem budgetjének már a jövő évben való megfelelő fölemelését kéri.

(Székelyház) a bécsi világiállításon. Baráti kéz-ből a következő érdekes közleményt vette a „Hon.“ A napokban véletlenül találkozáim Borsódi Demeter Lajos marosvásárhelyi kereskedővel, a ki Bécsből jött s egy piros posztag székely emberrel Püspök Ladányon ebédelt. Kérdésemre mi járatban vannak, azt felelé: jönek le Maros-Vásárhelyre Bécsből, hol a világiállításra szánt székely házat építették, székely módon, székely építési anyagból, boronafából összerakva zsendelylyel fedve, kívül belől székelyesen felkészítve. Hát belül lesz-e valamival butorozva s mi czélra? kérdém. A felelet rá volt: a székelyföldnek mindenféle nevezetes termékei, a székely ipar tárgyai, szalmakalapok, gyékények, láb-dörgölők, különböző pokróczok, a székely férfi és nőviselet tárgyai, fenyővíz, kászaturó, havasi fehér méz, mézes pogácsa, kender- és gyapju szövetek, fejtővel cifrázott ágynemük, vásznak, ostorok, pálcák, fából font kosarak sat. Szóval mindazon nevezetességek, mivel a mivel külföld figyelmét felkölthetni. Ott lesz egy ügyes székely férfi s egy deli leány egészen székely nemzeti viseletben. — Kérdém: hogy határozta el magát e költséges és fáradságos vállalatra? Hazaszereztetből — mondá, és azért, hogy ő a székelyek között él, azoktól keresi kenyerét, kötelesnek érzi viszonzni, jóert jóval fizetni; örömet talál abban — ugy mond — hogy e kedves, munkás, tisztaságszerető s nemesszívű népet s annak industriális állapotát az ő eredeti nemes egyszerűségében a világnak felmutathatja. Lám! nagyjaid helyett a beszármazott érdeklődik neved becsubete által te jó és becsubetes székely nép! Segélyezi-e kormányunk? — kérdém. Igen, lón a felelet, mit hálával ismer el, bár neki a segélyen felül e vállalat még 2—3000 frtjába kerül; azonban reméli kárpóttátását, ha a kormány nál szegénységét s tiszta hazafiai törekvésé méltánylólag veszik megfontolás alá.

(Necrolog.) Szilád Várad József volt es. kir. huszártiszt, 1848-ik évben pedig honvéd lovas-százados, utóbb kolozsvári polgár folyó hó 3-an, élete 63-ik évében jobb létre szenderült.

Szerkesztői szó.

A „brassói magyar polgári társalgó egyesület“ eszméjét szívünköl üdvözlünk és teljes erőnköl pártolni fogjuk. Az ügyről még az ápril 20-iki — reméljük, nagyon népes — gyűlés előtt szólni fogunk.

Mult számunkban a hiányzó számokról tett kérésünket, melynek már is volt eredménye, tisztelettel ismétéljük.

Az előfizetéseket kérjük minél hamarabb megtenni.

Beesi tőzsde es pénzek Brassóban ápril 10.

	Pénz.
Osztr. nemzeti adósság ezüstben	79 60
„ „ „ papírban	70 30
1860-ki sorsj. kölesön 100 frt.	103 50
Nemzeti bank részvény	945 —
Hitelintézeti	333 25
London	108 80
Ezüst	107 60
Napoleon'or	8 69
Cs. k. arany	5 17
Lira	9 90
Magyar földteherm.	79 —
Bánati	77 25
Erdélyi	77 25
Porosz tallér	1 63
Ikosár	1 57
Rubel	1 56

Kiadó-tulajdonos és felelős szerkesztő: Herrmann Antal.

Sz. 1278 polg.

32 1—3

Hirdetmény.

A K.-Vásárhelyi kir. törvényszék közhírre teszi, hogy brassai Vasadi Józsefnek nyújtódi Pócsa Ferenczné ellen 400 frtos járuléka behajtása czéljából, utóbbinak a nyújtódi határon martonos szélyben alsóhatár nevü helyen 1234. 1236 és 1235 hr. számok alatt fekvő 12 hold 701 □-öl területü szántó és terméketlen 1500 frtra becsült fekvőségére a birói árverés elrendeltett — az eljárásnak a nyújtódi község-házánál leendő foganatosítására 1-ső határnapul 1873. ápril 30-án második határnapul 1873. Május 30-án reggeli 9 órája tüzetik ki — az eljárás foganatosításával Gal István törvényszéki végrehajtó bizatik meg, kinek kezéhez az árverezni akarók az eljárás előtt a becsár 10%-ját kötelesek lefizetni.

Felhivatnak ezért mindazok, kik az árverező javak iránt tulajdon vagy elsőbbségi jogot vélnek érvényesíthetni; ebbéli kereseteiket a hirdetmény közzétételének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt a kiküldött kezéhez adják be, mert mulasztás esetén csak a vételár feleslegéből nyerhetnének kielégítést.

A kir. törvényszéknek K.-Vásárhelyt 1873 Mártius 18-án tartott üléséből. ELNÖK.

Eladó

BUTOROK.

Több garniturok, divánok, kanapék, székek, politirozott és lakirozott chiffonérok, fiokos szekrények, kihuzó asztalok, hajtott és több alaku nádszékek, arany rámás tükrök, olaj festmények s a tb. a legjutányosabb árért megszerezhetők. A nagyérdemü közönség számos látogatását kéri

Papp Ferencz,

asztalos, kárpitos és nád-
szék-gyártó; butorraktára
a klastromkapunál.

2 18—0

ORGONÁK!!!

A nagyérdemü egyház-elöljáróságoknak figyelmébe ajánlja alólirt, hogy új orgonák jelen korszak szerinti készítését különféle dispoziciókkal, — elválalja.

Ajánlja a már ösmert jó műveit a művészet és zene minden kedvelőinek és megrendeléseknél pontos szolgálatot ígér ólesó árakkal, több évi jót-állás mellett.

Nagy József,

zongora-, harmonium- és orgona-
művész.

Saját házában, bolgárszeg 1436. sz.
alatt a gőzfürdővel szemben, Bras-
sóban. 17—0

